

Helena Tiihonen
Kaisankankaantie 165
98400 Isokylä
puh: 0400345104
email: taavatii@gmail.com
www.vapaavuotos.fi

Liite 8.

MUISTUTUS ROVANIEMEN JA ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVALUONNOKSEEN,
laitettu esille 15/12/2014

I Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaluonnokseen sisältyvä Kemahaaran tekoallas tulee poistaa lakien vastaisena kaavasta.

II Kemahaaran Natura-alueet tulee osoittaa luonnonsuojelualueiksi ja muut maat maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi.

Perustelut:

1. Yli 10-vuotisen vesioikeusprosessin päätteeksi korkein hallinto-oikeus = KHO 18/12/2002 hylkäsi Vuotos- hankkeen vesilain vastaisena vuosikirjapäätöksellä.

ks. <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2002/200203339>

Hanke täytti ehdottomat rakentamiskiellot (VL 2. luku 5 §).

Kaikki kotimaiset oikeusasteet käytiin läpi eli kyse on historiallisesta päätöksestä.

15.12.2014 nähtäville pantuun Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaluonnokseen sisältyvä
Kemahaaran tekoallas on olennaisilta osin sama kuin oli suunniteltu Vuotoksen allas.

Nyt Kemahaaran altaaksi nimetty olisi kolmanneksen Vuotoksen suunniteltua allasta suppeampi, mutta hukuttaisi saman osan Kemahaaran suot-nimisestä Natura-alueesta Keminsaaria lukuunottamatta, minkä Vuotoksen allaskin olisi hukuttanut. Keminsaarten luontoarvot tuhoutuisivat luonnollisesti siinäkin tapauksessa, jos Ylikemi(joe)n sulkeva pato rakennettaisiin sen yläpuolelle. Suomen ensimmäisestä suurjoen alajuoksualtaan suunnittelemisesta on edelleenkin kyse. Eli juuri samat luonnonarvot menetettäisiin.

Tällä hetkellä Kemijärven tila on parantunut huomattavasti Vuotos-prosessin aikaisesta ajasta: vanhojen yläpuolisten tekoaltaiden ja Kemijärven oman säännöstelyn aiheuttamat humuspäästöt ovat vähentyneet tasannevaiheen saavuttamisen johdosta. Myös Kitisen patoaltaat lähestyvät tasannevaiheen puolta väliä eli on odotettavissa Kemijärven vedenlaadun ja kalaston tilan paraneminen edelleen. Viittaan Kemijärven osakaskunnan ym. lausuntoihin.

Eli suunnitellun altaan vahingolliset vaikutukset alapuolisen joen ja Kemijärven kalastoon ja virkistys-ym. käyttöön olisivat moninkertaisia entiseen verrattuna.

2. 15/9/2005 KHO vahvisti ko. alueen Natura2000-statuksen (valtioneuvosto liitti kohteen Naturaan v. 2004), kun se hylkäsi mm. Kemijoki Oy:n tekemän valituksen.

ks. http://www.kho.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/2005/09/kemihaaransoidennatura-paatoslainmukainen_0.html

A. Naturen toteuttaminen luonnonsuojelulailla yksityisten suojelualueitten perustamisen myötä vuoden 2005 jälkeen useiden yksityisten maanomistajien sekä lopulta määräajan uhatessa loppua pitkien "neuvottelujen" jälkeen myös Kemijoki Oy:n osalta v. 2013. Kemijoki Oy sai 3,2 miljoonan euron korvauksen, jonka se halusi salata. Seuraavassa tiedotustilaisuudessa se jo suunnitteli pitävänsä "allasoption" voimassa suojelualueellaan.

Ks. <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/-/kemihaaran-soiden-natura-alueen-suojelu-etenee-lapin-ely-keskus-#.VMuUNmccQeE>

Allas tuhoaisi alueen luontoarvot, mikä myös kaavaehdotuksessa myönnetään. Tämän johdosta asiaan vaikuttaa Suomen kansallisen lainsäädännön lisäksi myös **Natura 2000-verkostoa säätelevä EU-lainsäädäntö, eli**

B. EU:n luontodirektiivi

C. EU:n lintudirektiivi.

Viittaan lainauksin 23/1/2015 Satu Hassin, Heidi Hautalan, Pekka Haaviston, Sirpa Pietikäisen ja Pertti Salolaisen Lapin liitolle jättämästä maakuntakaavaluonnosmielipiteestä **Naturen merkityksestä koskien Kemihaaran soita:**

"Viranomaisilla on velvollisuus estää niiden lajien ja luontotyyppien heikentyminen ja häiritseminen, joiden perusteella alue on liitetty Natura 2000-verkoston.

Viranomaisilla on velvollisuus valvoa ennakolta hankkeita ja suunnitelmia...

... Päätösvalta poikkeusmenettelyn käyttämisestä kuuluu Suomessa valtioneuvoston yleisistunnolle. Tämän harkintavallan käytön on täytettävä sille säädetyt oikeudelliset edellytykset.

... Direktiivin mukaiset edellytykset heikentää Kemihaaran soiden luontoarvoja hukuttamalla ne tekoaltaan alle eivät täyty.

Ensinnäkään kyse ei ole tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta hankkeesta, jolle ei olisi vaihtoehtoja. Sähköntuotannolle - myös niin sanotun nopean säätötehon tuotannolle - on lukuisia vaihtoehtoja. Myös tulvasuojelulle on olemassa vaihtoehtoja.... Toiseksi ei ole mahdollista löytää toista Natura 2000 -aluetta, joka kompensoisi Kemihaaran soiden hukuttamisen aiheuttamat luontoarvojen menetykset".

3. EU-direktiivi tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta v. 2007

ks. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32007L0060>

Viitataan lainauksin 23/1/2015 Satu Hassin, Heidi Hautalan, Pekka Haaviston, Sirpa Pietikäisen ja Pertti Salolaisen Lapin liitolle jättämästä maakuntakaavaluonnosmielipiteestä **Kemihaaran altaan lainvastaisuudesta tulvasuojelukeinona ja vesipuidedirektiivin kannalta:**
"...Erityisesti korostetaan **koko vesistöaluetta koskevaa yhteistyötä**, mukaan lukien kansainvälinen yhteistyö silloin kun valuma-alue ulottuu useamman valtion alueelle. Direktiivi velvoittaa tekemään kartat tulvavaarasta ja -riskeistä.

Johtolauseessa 14 todetaan: "Tulvariskien hallintasuunnitelmissa olisi **keskityttävä ehkäisyyn, suojeluun ja valmiustoimiin**. Suunnitelmissa olisi **joille annettavan tilan lisäämistä silmällä pitäen harkittava mahdollisuuksien mukaan tulvasanteiden ylläpitoa ja/tai kunnostamista ...**

...Julkisessa keskustelussa esitetty **väite, että EU-direktiivi jopa velvoittaisi rakentamaan tekoaltaita tulvasuojelun vuoksi, on perätön.**

Koko direktiivissä ei ole mainittu tekoallas-sanaa. Ainoa tulvasuojelun keino, joka direktiivissä mainitaan, ja useassa kohdassa, ovat tulvasanteet, toisin sanoen alueet, joihin luonnontilaisten vesistöjen tulvedet ovat suurelta osin ohjautuneet, niiden ylläpito ja kunnostaminen.

Kemijoen ja sen sivujokien varrella tulvasuojelun tärkein asia on välttää rakentamista paikkoihin, jotka ovat tulville alttiina. Siltä osin kuin tässä asiassa on jo tehty virheitä, tulvasuojelu voidaan toteuttaa mm penkereiden avulla. Myös EU-direktiivissä mainittu Kemijoen luonnollisten tulvasanteiden kunnostaminen tulisi selvittää..."

4. EU:n vesipuidedirektiivi v. 2000

... Nyt myös se on lainsäädäntöä, jota pitää noudattaa vesistöihin kohdistuvia ja niihin vaikuttavia suunnitelmia laadittaessa.

Vesipuidedirektiivin 1. artiklan ensimmäisessä pykälässä todetaan sen tarkoituksiksi "**estää vesiekosysteemien sekä vedentarpeen kannalta vesiekosysteemeistä suoraan riippuvaisten maaekosysteemien ja kosteikkojen edelleen huononeminen sekä suojella ja parantaa niiden tilaa**".

Direktiivin 4. artiklan 1. pykälässä todetaan jäsenvaltioiden **velvollisuus ehkäistä kaikkien pintavesimuodostumien tilan huononeminen. Esitetty Kemihaaran tekoallas olisi siis myös vesipuidedirektiivin vastainen.**"

Olen jättänyt Pelkosenniemen kaavatilaisuudessa panoraamakuvan Kemijärven lähes joka keväisistä kannokkorannoista. Liitteenä sähköinen kuva! Kuvatekstin jätin myös, tarkennan sitä tässä:

7 metriä säännöstellyn luonnonjärven Kemijärven saunarantaa 21/5/2014 - kuten useimpina vuosina Kitisen rakentamisen jälkeen. Vuotoksen (Kemihaaran) altaan rakentaminen olisi viivytännyt Kemijärven täyttymistä viikolla Kemijoki Oy:n antamien tietojen mukaan. Limnologi Hans Vogt laski aikoinaan, että Vuotoksen altaaseen ei olisi juuri koskaan riittänyt vesi. Koko kesäajan ehdoton alaraja Vuotoksen allassuunnitelman säännöstelyehdotuksessa olikin vain 163,0 metriä eli 3,5 metriä alle ylärajan - niin nopeasti kuin se on saavutettavissa. Tällöin olisi ollut vesijättömaita näkyvissä karkeasti 40 % altaan pinta-alasta laillisesti vaikka koko kesän...

Myös Lapin ELY-keskuksen asiantuntija Timo Alaraudanjoki pitää tekoaltaan rakentamista tulvasuojelullisin perustein ylimitoitettuna toimenpiteenä

http://yle.fi/uutiset/asiantuntijat_tekoaltaalle_ei_ole_tulvasuojelullisia_perusteita/7213575

*****

Yhteenveto:

Suunniteltu allas on siis kaikkien edellä lueteltujen lakien vastainen.

Lisäksi tämä jatkuva Lapin liiton allasjyrääminen on vaikutusalueen asukkaiden **ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien polkemista**. Lapin liitto näyttäytyy suurena verorahojen kuluttajana ja Kemijoki Oy:n edunvalvojana, edistäen alueen näivettämistä, ei suinkaan kehittämistä. Se on aiheuttanut terveiden kehittämistoimien joutumisen paitsioon keskittyen yhden käyttökelvottoman hankkeen runnomiseen.

*****

III Vaadin maakuntakaavaan kaikkiin Kemijoen patoihin kalaportaiden rakentamismääräystä

Viite: perustelut mm. Kemijärven osakaskunnan lausunnossa.

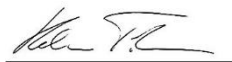
IV Vaadin Vuotoksen voimalaitosmerkinnän poistamista kaavakartta VE1:ssä

Viittaaan Pentti Pyykösen huomioon.

V Vaadin mm. Pelkosenniemen kokouksessa esitetyn Pelkosenniemen-Savukosken välisen Kemijokivarren sisällyttämistä matkailun ja virkistysalueeseen.

Pidätän itselläni oikeuden täydentää kannanottoani.

Kemijärvellä 30/1/2015

Helena Tiihonen

asianosainen:

yksityisen luonnonsuojelun alueen omistaja ja osaomistaja nk. Vuotos-alueella
Metsonpirtin osaomistaja Kemijärven Kaisanlahden rannalla
Vuotoksen Voima Oy:n hallituksen puheenjohtaja
Vapaa Vuotos-liikkeestä

Liitteet:

Kuva: Kemijärven saunarantaa 21/5/2014